

Tko su darovita djeca i kako ih prepoznati?

Možda ste primijetili da Vaše dijete u odnosu prema svojim vršnjacima, mnogo toga čini:

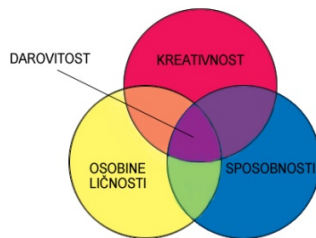
- prije većine...
- više od svojih vršnjaka...
- brže od svih...
- uspješnije od svojih vršnjaka...
- bolje od drugih...
- najčešće drukčije od svih...

Oduševljeni ste njegovim originalnim razmišljanjima i zaključcima, smatrate svoje dijete „malim genijalcem“. Kod određenog broja djeca ta je "genijalnost" zaista iznadprosječna. Njihovo ponašanje, govor, interesi ukazuju da takvo dijete može i treba više od svojih vršnjaka.

Kada govorimo o darovitosti, glavno pitanje koje roditelji postavljaju je „Kako ću znati je li moje dijete darovito, odnosno, što je darovitost?“.

Iako postoji mnogo tumačenja pojma „darovitost“, taj koncept možemo definirati na sljedeći način:

„Darovitost je sklop osobina koje omogućuju pojedincu da dosljedno postiže izrazito iznadprosječan uradak u jednoj ili više aktivnosti kojima se bavi te da taj uradak predstavlja značajan kreativni doprinos području u kojem se javio.“

Kako bismo pojednostavili ovu definiciju, darovitost možemo razdvojiti na tri sastavnice:

1. iznadprosječno razvijene sposobnosti
2. određene osobine ličnosti; specifična motivacija za rad
3. kreativnost

Sposobnosti

Nekada je bilo prevladavajuće mišljenje da su samo djeca iznadprosječne inteligencije darovita. No, danas se pod darovitošću podrazumijeva iznadprosječno razvijene opće intelektualne sposobnosti i/ili specifične sposobnosti.

Prema Gardneru postoji više vrsta inteligencije:

- 1) *Vizualno-prostorna inteligencija* koja je karakterizirana naglašenom mogućnosti vizualizacije, a djeca s visoko razvijenom ovom vrstom inteligencije uživaju u čitanju, slikanju, crtanju, sklapanju puzzle i sličnim zadacima.
- 2) *Verbalno-lingvistička inteligencija* se prepoznaje po dobroj artikulaciji i korištenju riječi, dobrom usmenom i pismenom izražavanju. Djeca s ovim sklonostima vole pisati priče, čitati, vode debate, koriste humor, detaljno objašnjavaju stvari

- 3) *Logičko-matematička inteligencija* je svojstvena po odličnim vještinama rješavanja problema, ranim interesom za logiku, količinske odnose. Djeca s ovim sposobnostima vole razmišljati o apstraktnim idejama, proučavati eksperimente.
- 4) *Tjelesno-kinestetička inteligencija* je karakteristična po skladnom kretanju, dobroj koordinaciji, balansu i snazi. Djeca s tim sklonostima se zanimaju za sport i ples.
- 5) *Muzička inteligencija* se prepoznaje po dobrom osjećaju za ritam i zvuk, a djeca s dotičnim sposobnostima posebno uživaju u pjevanju i sviranju.
- 6) *Interpersonalna inteligencija* – djeca pokazuju naročito dobro razumijevanje ljudi i međusobnih interakcija. Dobro procjenjuju emocije, motive, želje i namjere ljudi iz okoline.
- 7) *Intrapersonalna inteligencija* – djeca su usmjerena na sebe, vrlo su svjesna svojih mana i vrlina. Često znaju biti povučeni i provoditi vrijeme u samoći

Da li ste prepoznali neke od navedenih sposobnosti kod Vašeg djeteta?

Osobine ličnosti

Za darovitu djecu je karakteristična intrinzična motivacija za rad (rad radi zadovoljstva, ne radi nagrade i priznanja). Često imaju specifične interese te su fascinirani s nekim područjem ili problemom. Veoma su predani i uporni u proučavanju svog područja interesa, a pri tome ne pokazuju znakove umora ili zasićenja. Kod darovite djece se često mogu vidjeti i sljedeće osobine: otvorenost za nova iskustva, pozitivna slika o sebi, nezavisnost, otpornost na stres.

Kreativnost

Kreativnost je također važna sastavnica darovitosti. Ona se može definirati kao mentalni proces kojim se stvaraju nove ideje ili produkti ili se postojeće ideje i produkti kombiniraju na nov način. Darovita djeca često daju originalne odgovore u zadacima u kojima postoji više mogućih rješenja, mogu sagledati problem iz različitih perspektiva te nemaju poteškoća u smišljanju novih ideja.

Primjer jednog zadatka, koji zahtjeva originalan pristup problemu...

Rješenje: brojke treba gledati „naopako“; odgovor je 87)

Kako bi se darovitost realizirala, uz određene genetske faktore, važan je i utjecaj okoline. Dijete treba biti izloženo poticajnoj, stimulirajućoj okolini, kako bi razvilo svoje potencijale. Okolinski čimbenici mogu biti: *sredina u kojoj dijete odrasta* (fizička, obrazovna, društvena, kulturna), *osobe* (očekivanja i vrijednosti odgajatelja, učitelja, vršnjaka...), *obrazovni programi, stručne usluge. Kritični događaji* poput susreta, nagrada i životnih kriza također mogu potaknuti razvoj potencijala darovitog djeteta.

Identifikacija darovite djece

Identifikacija darovite djece se temelji na prikupljanju informaciju iz više izvora. U tome sudjeluju: odgojitelji, učitelji, stručni suradnici, djeca, vršnjaci, psiholog, stručnjaci (za glazbu, sport...) i samo dijete. Roditelji često prvi primjećuju darovitost svog djeteta stoga su oni važan faktor u identificiranju potencijalno darovite djece.

Neke karakteristike darovitog djeteta

- ✚ uči brzo i lako
- ✚ znatiželjno je, puno pita
- ✚ ima duži raspon pažnje i interesa od vršnjaka
- ✚ rješava zadatke brže i često drugačije od vršnjaka
- ✚ ima vrlo bogat rječnik i aktivno ga koristi
- ✚ brzo pamti, lako slijedi upute
- ✚ kreativno je i maštovito
- ✚ vođa je u različitim aktivnostima

Ako želite saznati više, pročitajte:

1. CVETKOVIĆ LAY, J. : „Ja hoću i mogu više“
2. CVETKOVIĆ LAY, J.: „Darovito je, što ću s njim?“
3. CVETKOVIĆ LAY, J: „Što ću sa sobom?“
4. CVETKOVIĆ LAY, J, PEČJAK, V.: „Možeš i drukčije“
5. RAJOVIĆ, R.: „IQ djeteta – briga roditelja“